

„РАКЪТ Е НАШИЯТ
ГОЛЯМ ШАНС ДА
ОТКРИЕМ ЧРЕЗ НЕГО
СОБСТВЕНИТЕ СИ
ГРЕШКИ И ЗАБЛУДИ
В МИСЛЕНЕТО.“

Торвалд Детлефсен и д-р Рюдигер Далке
в „Болестта като път“

ОРНЕЛА КОТУПАНОВА-СОЛЕ СВЕТЛА ПРИКАЗКА ЗА КРАЯ

текст **ваня шекурова**
фотография **личен архив**

Няколко пъти се разминаваме с Орнела, с която искам да се видя, за да напиша нейната история. Вярно, тя е разказвана, разказвана, коментирана в социалните мрежи, но смятам, че чути от първоизточника, ще бъде най-истинска и достоверна, освен това тя се развива непрекъснато.

Историята на тази жена звучи като измислица – терминално болна от възможно най-злокачествен рак с разсейки по костите, тя опровергава всички медицински прогнози, продължавайки да отглежда детето си, да работи и да не се отказва от мечтите си.

Когато най-сетне се срещаме с Орнела, то е у тях по нейна молба. Не се чувства много добре след пореден сеанс с алтернативна терапия. Орнела е извикала баба си, която я нарича „мути“, за да изведе на разходка тригодишния Лука, сина ѝ, роден след първата ѝ поставена диагноза – невроендокринен карцином на синусите.

Лука е изключително светла личност, дружелюбен и засмян, енергичен като малка атомна централа. И когато апартаментът на партера утихва с излизането му, Орнела започва своя разказ от много, много далеч. От раждането си, когато майка ѝ я нарекла с това име вместо с избраното

от баща ѝ Моника. Защото той не бил до нея, когато раждала дъщеря си. И така вместо Моника я записала Орнела, пак италианско име, което момичето носи с гордост. Годици по-късно един възрастен художник в Милано, виждайки рисунките ѝ, я определил като слънце, наричайки я „соле“. И Орнела го запазила това слънце в името ѝ и в артистичния си живот.

Тя мечтаела да стане художник, писател или дизайнер – и някак успява да сбъдне тези свои мечти. Още в началното училище в София се сблъскала с депресията, следствие на многото подигравки от страна на съучениците ѝ, заради липсата на баща, сключените вежди и чипото носле. И заради това, че Орнела си пада по баскетбола и дружи повече с момчета. Тя осъзнава, че всичко това я е направило по-силна, и е простила на всички за всичко. Още в 22-ро училище Орнела била илюстратор и репортер на ученическия вестник, правела благотворителни изложби за училището и била избрана да свири на пиано по време на ученически музикални изяви. Завършила приложната гимназия „Св. Лука“ в София, заминала за Лондон да учи арт и дизайн в модата. По време на първата година в London College of Fashion ѝ предлагат позиция на моден дизайнер в Китай

и въпреки че няма диплома, че е под 25-годишна възраст, е избрана сред 200 кандидати. Орнела впечатлява китайската модна фирма с позитивната си енергия, познанията си за текстила и всички шивашки материали. В Китай обаче установила, че е бременна. Била само на 20 години и в никакъв случай не била готова да стане майка. Направила аборт. Сега смята, че той е отключил заболяването ѝ. Нещо повече, анализира прекъсването на бременността си тогава като грешка – дете, заченато въпреки взетите предпазни мерки, със сигурност е трябвало да се роди.

Няколко месеца след аборта я диагностицирали с Хашимото. Напълняла с 32 кг, без да променя нищо в храненето и в начина си на живот. Сдобила се с анемия. Започнало едно упорито главоболие, често получавала кръвотечение от носа, обонянието ѝ отслабнало. Припадала. Зъбите ѝ започнали да се клатят. Именно зъболекар видял, че има нещо в синуса. Назначеният ядрено-магнитен резонанс показал, че е или киста, или полип. Оперирали я в „Пирогов“, но кой знае защо не изпратили материала за хистология. Година по-късно била също толкова зле, колкото преди операцията. Ново изследване показало, че нещото в синуса се е възстановило в предишния си размер и то вече не е полип или киста. Професор Угринов, специалист по лицево-челюстна хирургия от „Св. Анна“ в София, на всеослушание съобщил диагнозата ѝ във файлета за чакащи. След мъчителна операция за вземане на материал за биопсия Орнела чула, че има карцином. Професорът добавил, че ако до 10 дни не се махнат носът, скулите и горната челюст, Орнела ще умре.

Тогава била на 27. И ужасена от перспективата да бъде обезобразена, тя отказала операцията. С помощта на тогавашния си приятел се върнала в Англия за трето медицинско мнение. Там вече имала осигурителен номер и джипи, така че започнала отначало, разчитайки всичко това да е един кошмар, от който искрено се надявала да се събуди. Насочили я към Guys Cancer Hospital за лечение и там чула, че е един от 77-те случая в света с този рядък карцином на синуса. Назначили ѝ химио- и радиотерапия. Към първата се оказала силно алергична, получавайки реакция, наподобяваща инфаркт. Впоследствие установили, че е резистентна към всички химиотерапии, прилагани на пациенти с нейния тип рак. С

радиотерапията ѝ причинили трета степен изгаряне на устата, гърлото и лицето. 27 дни гладувала, защото дори преглъщането на 2–3 глътки вода със сода за хляб или чай с мед ѝ причинявало невъобразими болки. Отслабнала с 40 килограма.

Въпреки диагнозата си и пораженията от лечението Орнела не искала да се изолира – не спирала да ходи по концерти, изложби и кратки пътувания между терапията. Вдъхновена от Shard, кулата в центъра на Лондон, която виждала от леглото си в болницата, създавала нова колекция за своя моден бранд SMASH, нарекла я „Азиатски хамелеон“.

Приятелят ѝ обаче започнал да пие все по-настойчиво. Орнела твърдо решила да се раздели с него. Но когато я упрекнал, че го прави, защото вече не се нуждае от подкрепата му, тъй като се чувства здрава и чиста от рака, решила да му даде още един шанс. И на 25 декември 2015, само 1 месец след спечелената битка с рака, Орнела разбрала, че е забременяла. Лекарите обявили това за медицинско чудо, тъй като от терапийте яйчиците ѝ били „приспани“. И въпреки че Орнела не желаела да про-

дължи връзката си с бащата на детето и все още свиквала със странните странични симптоми от лечението на рака, чувайки за първи път сърчицето на бебето си, решила да го запази. Медиците настоявали, че е рисковано да износи дете след терапията с радиоактивни изотопи и всичките други мерки, предприети за лечение на онкологичното ѝ заболяване. Но уважили желанието ѝ да стане майка и следили изкъсо цялата бременност.

Орнела сякаш се вкопчила в идеята да остави на майка си едно дете, нещо, за което тя да се хване, след като дъщеря ѝ, единствената, си отиде от този свят. Направила го някак си по същия начин, по който майка ѝ постъпила – само месец след раждането на Лука скъсала

окончателно с баща му. Чувствала се силна и способна да отглежда и възпитава сама сина си, който я свързвал с живота и бъдещето. И когато само след четири месеца след раждането почувствала болки в таза, го отдала на грижите за бебето. Един ден, когато Лука вече бил на девет месеца, паднала, държейки го в ръце, на стълбите. Толкова много я боляло, че не можела да се вдигне сама и извикала съседката. Втори път ѝ се случило на улицата – тогава я откарали с линейка в болницата. Поискала да ѝ направят скенер, тъй като вече имала едно наум, че болките може да се дължат не само на раждането. Резултатът от скенера не бил обезпокоителен, но пък и това изследване не е достатъчно прецизно, за да се диагностицира ракovo заболяване.

Болката се превърнала в постоянен спътник на Орнела, казва, че понякога била десет пъти по-силна от тази при раждане. Чак когато малкият станал на година и 7 месеца, младата жена получила потвърждение на подозренията си – имала разсейки по костите на таза, дясното бедро и долната част на гръбнака. На 17 април 2018 г. – Орнела няма как да забрави този ден, защото чула смъртната си присъда – лекуващата я лекарка предупредила, че новината няма да ѝ хареса и тя е, че официалната медицина няма какво повече да предложи. Плувайки в мъглата на болката, Орнела попитала какво се опитват да ѝ кажат. И отговорът бил – не ти остават повече от месец до три живот, с палиативни терапии – най-много девет. Лекарката я посъветвала да си напише завещанието и ако има пари – да пътува.

Тук за малко ще прекъсна разказа на Орнела. За да преглътна едни сълзи, да не се излагам пред жената, седяща пред мен спокойна и овла-

изразяват: „Не е нужно ракът да бъде побеждаван – той трябва само да се разбира, за да можем и ние да се научим да разбираме себе си. Хората имат рак, защото те са рак“.

През 2018-а, само няколко месеца след смъртоносната диагноза, операторът Данчо Бойчев се свързал с Орнела и предложил да снима кратки видеа, които да останат за сина ѝ, когато тя си отиде. Този мъж ѝ отворил вратите към самата нея и към вярата, започнала да ходи на църква и да преоткрива Божията обич. Както и да говори за мечтите си. Освен с видеопослания, Орнела решила да се обърне към малкия Лука и с книжки, с които да му обясни най-напред това, че раздялата ѝ с баща му съвсем не означава, че той не го обича. Както и че когато един ден мама умре, тя не го изоставя. Орнела казва, че в кратките приказки, които пише за сина си, тя в ролята на майката панда може и да оцелее, но тъй като вярва в законите на Мърфи, предпочела там да умре, а да живее в действителност.

Първата книжка написала за 17 минути, връщайки се с влака от поредната терапия в лондонска болница. Помолвила своя позната художничка от приложната гимназия – Лозана Ангелова – да я илюстрира. Така се появила на бял свят красивата книжка „Чудото на живота“ с главен герой лъвчето Лука, чиито родители – панда и тигър – първо се влюбват, после се разделят, а след това майката умира. Успехът ѝ дал

дъна. И да, за да помоля всички, които ще я упрекнат за това, което е направила и прави, търсейки начин да се спаси и да остане с детето си още ден, още месец, още година време, да замълчат. Или по-скоро ще ги попитам какво биха сторили, ако чуят това, което Орнела е чула – официалната медицина няма какво повече да ти предложи, не ти остават повече от три месеца... Какво биха сторили, ако им отнемат и онзи 1% надежда, че спасение все пак има...

Първата мисъл на Орнела била за майка ѝ – как ще ѝ съобщи лошата вест, как тя ще остане без дъщеря си... После ревнала за детето си, което освен че няма баща, скоро няма да има и майка. Дали тя изобщо ще доживее да чуе думичката мама. Съвземайки се от първоначалния шок и връхлетялата я вълна от емоции, Орнела помолила да ѝ приложат някаква обезболяваща терапия поне. И докато чакала да се уреди радиотерапията с цел обезболяване, заминала за Филипините при един от тамошните лечители, Джун Лабо, известен като един от менторите на популярния Алекс Орбито. Помолвила се с Божията сила и с неговите ръце да се спаси от рака. И легнала...

При завръщането си в Англия се подложила на нови изследвания – разсейките в краката били изчезнали! При това положение вече можело да ѝ направят радиотерапия не само на болезненото място в таза, но и на разсейките в пелвиса и опашната кост. Успоредно продължила да търси алтернативни методи за лечение – Орнела е минала и през центъра за интегративна медицина в „Дружба“, където отказали да ѝ вливат озон и витамин С, тъй като не се е подложила на химиотерапия. Намерила детокс клиниката на д-р Радослав Тошков, който сърдечно и емоционално приел диагнозата ѝ и заедно не спират да се борят срещу коварната болест. Орнела приема общо 47 вида хранителни добавки и чайове, в една кутия в кухнята ѝ хапват сух хлебец и се размножават бръмбари-знахари... Ходила и втори път при филипински лечител, този път жена. Тя ѝ казала, че ще живее, но ракът няма да си отиде, докато самата Орнела не го извади от себе си. Или по друг начин формулирала това, което цитират в началото автори на книгата „Болестта като път“

на Орнела подтик да напише и втора – за по-големите деца. Нарекла я „За малкия облак, който ме преследва постоянно“. В нея самата тя осмислила своите тийнейджърски години, когато по думите ѝ била в непрекъсната депресия, без майка ѝ да разбере това. И първата – предназначена за деца от 9 месеца до 6 години, и втората книжка на Орнела, подходяща за възрастта между 6 и 12, могат да бъдат персонализирани. Съдържанието им е прецизно обсъдено с психолозите Блага и Весела Банови, тествано е с деца от аутистичния спектър, достъпно е на аудио, на брайл и на принт. Но преди да продължи с книгите на Орнела, нека се върна към нейното обичайно състояние на болка и търсене на начини да я облекчи.

Попадайки на една клиника в Германия, която ѝ дала надежда за изцеление с алтернативни терапии, Орнела пуснала призив за събиране на средства, тъй като лечението и престоят там били непосилни за нейния жизнен стандарт. Този призив привлякъл вниманието на журналисти от BBC радио 1 и екип тутакси навестил Орнела за интервю. Тя им разказала всичко, както разказва на мен сега. И била изненадана, когато чула записа – фокусът бил върху книжките. Сигурно защото – доверява ми тя – с тяхна помощ обърнала мача. В момента се води в стабилно състояние с фиксирани 7 разсейки. Активността на рака е под 3,8%. Рядко усеща болки, но когато ги чувства, се уповава на молитвата и силни обезболяващи. Вярва на лекарите, които ѝ обещава, че ако активността на раковите клетки продължава да е под 5% и правят палиативна радиотерапия, има шансове да живее още 1, 5, а може би и 10 години. Въпреки това Орнела е написала завещанието си. И сега води съдебна битка с бащата на Лука, за да може да извоюва правото на попечителство над малкия да е на нейната майка. А с книгите – проектът се разраства и зарежда със сили и енергия неговата създателка. Името на Орнела Соле вече е в библиотеките на Великобритания, а двете книжки са включени в сток листата на една от най-големите и престижни книжарници Foyles. И както цял живот е искала родителите ѝ да са горди с нея, сега вече може да е спокойна, че не само те, а и синът ѝ ще бъде. Един ден, дори и нея да я няма наблизо. **■**